

UJ KELET

ISZÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Bratianu

Akármilyen kínos és kellemetlen, nincs benne semmi meglepő. Mi tudtuk, hogy Bratianu jön. Még is irtuk napokkal ezelőtt a „Modern államot!” című cikkünkben. Szerettük volna, ha másként történik, de hogy így történt, azt kell mondanunk, rendben van. Ez is csak egy lépés Románia életében, kártekonny és hátráló, de szükség van rá, hogy végre ez is lejárassa magát. Észszel és erőszakkal járatták le Bratianuék az előző kormányokat, az eszközkel most talán hosszabb ideig fogják uralmon tartani az erőszakukat, de nincs olyan hosszú, aminek vége ne legyen, a vénember hiába akar erőszakkal élni, ha ideje megméretett. Az a politika pedig, amelyet Bratianuék jelentenek, olyan vénember, hogy már szinte halott. Még vissza-visszatér Európaszerte ez a csontos kísértet, amelyet cifrátlan szóval reakciónak neveznek, de az Idő az arcába nevet. S az Idő rettenetesen tud nevetni. Nem tartjuk véletlennek, a dolgok spontán összetalálkozásának, hogy egyidejűleg a liberálisok bukaresti uralmával Párisban Poincaré győzött — az ilyen összetalálkozások bizonyos törvényeknek vannak alávetve. Merjük állítani, Páris, mint már annyiszor, most is beleszólt a román politikába, bár kétségtelen, hogy most indirekt módon. Ha Poincaré redivivusz lehet, miért ne lehetne Bratianu? És Bratianu, aki a román színpadok mögött éppoly kevéssé távozott egyetlen pillanatra is, mint Poincaré a francia kulisszák mögött, visszatért. Egy éjszakán át tanácskozik az erdélyi nemzeti párttal, felkínál két-három tarcát, de hogy a paktum, kitűdhányadszor, meghíusul, reggelre kész a listája, megvan a minisztériuma s holnapra meglesz az államtitkári vezérkara is.

Kik támogatják Bratianut? Kétféle képviselő és hét szenátor. Kik nem támogatják? Háromszáznegyvenöt képviselő és másfélszáz szenátor. Tudni kell, hogy Bratianu erős akarata nem először jelentkezik a hatalomért. Legutóbb Averescu bukásakor rugta ki a színtér festett falait, de akkor az egyesült pártok ereje visszazorította. Kétféle pártnak kellett egyesülnie a kétféle képviselő ellen s a küzdelem így is meglehetősen kemény volt. Mert meg kell adni, Bratianuék konok legények. Most is ellenük van a nemzeti párt, a parasztpárt, a néppárt, a szocialistapárt, a konzervatív-progresszívpart, a Jorga-párt, a demokratapárt, mindenki. Lesz nyilván politikus, akinek lázas tárcaviszketége van vagy sürgős államtitkárhatalmára, a józa-

nabbak azonban ellenzékben maradnak. Még azok is, akiknek halaszthatatlan személyi ambícióik voltak az elmúlt hetekben, most jégre teszik az ambícióikat, mert az a gyanújuk, hogy Bratianu szelleme nem lebeghet sokáig a sötét vizek felett. Jobb holnap egy kövér tuzok, amit nyugodtan költöthet el az ember, mint ma egy sovány veréb megzavart lakomán.

Aki nincs velem, ellenem van, mondja Bratianu, aki ellenem van, az nagyon nincs velem. Gondoskodik róla, hogy ne csak ama kilenc képviselő és hét szenátor legyen mellette, tehát elrendeli a választást. Mikorra? Márciusra. Mi történik márciusig? Lassan-lassan átszívárognak a liberálispartba az örök kormánypartiak, a rettegek, akik gyenge lábbal állnak a mandátumon. Akik még makacsok, azok tudják meg, hogy Bratianu Jonel a miniszterelnök és Bratianu Jonel miniszterelnök nem ismer se tréfát, se kiméletet, ha választani kell. Vagy ha Bratianu Jonel miniszterelnök ismer is, Bratianu Jonel hadügyminiszter semmiesetre. Addig suttogtak a katonai diktatúráról, most végre élő plakát gyanánt oda van festve a falra.

Szuronyok élén a béke — mondották a régi frázist, szuronyok élén a választás — mondhatják ma a pesszimisták. Akár igazuk van a pesszimistáknak, akár nem, mi nem kérünk Bratianuból, sem a választásából. Mi liberális uralomról álmodtunk mindig, a szónak szótári és nem pártpolitikai értelme szerint; demokráciát követeltünk és tiszta választást, de nem bratianizmust. Választani igenis akarnánk, sőt megválasztatni is, de minthogy utóbbira a joneli szellem uralma idején nincs reményünk, az előbirtól is le fogunk mondani. Mi nemcsak azért vagyunk bizalmatlanok Bratianuval szemben, mert ismerjük csökönyös román politikáját, de mert ismerjük a zsidó nemzeti politikával szemben elfogult csökönyösöset is. Hajthatatlan tagadója a nemzeti zsidóságnak, hajthatatlanul hajtogatja képtelen szolamát a kettős állampolgárságról. Bratianu régi vágású politikus, nem lehet meggyőzni. Az ilyen megcsontosodott póncarék károsak, mert szembeszegzik magukat a korszellemmel. Egyszer talán sikerül nekik és győznek, de másodsorra a korszellem nem hagyja magát és bosszút vesz az első győzelemért is.

Bratianu átvette a hatalmat

A liberális minisztérium letette az esküt — Felosztatják a parlamentet — Márciusban lesznek a választások

Az Uj Kelet tudósítójától.

Bratianu Jonel az új miniszterelnök. Az új kormány tagjai kizárólag a liberális párt soraiból kerültek ki. Az új kormány már letette az esküt és a kormányelnök megkapta a képviselőház felosztatásáról szóló királyi dekrétumot. Amitől már több mint egy éve a parlament minden pártja rettegett és aminek hangoztatását csak fenyegetésnek tartottak, bekövetkezett. Romániában mártól kezdve a liberális párt diktatúrája érvényesül minden vonalon. Az események most drámai gyorsasággal fogják egymást követni. A „Monitorul Oficial” holnap száma közölni fogja a parlamentet felosztató királyi kéziratot és azonnal kiírják az új választásokat. A választásokat március elején folytatják le, bizonyára a leghevesebb választási küzdelmek közepette. Az elő minisztertanács már elhatározta a vagyonadó-törvény felfüggesztését és máris gondoskodott hatalmas amerikai kölcsönről, mellyel az ország teljes lezúllott pénzügyi helyzetét kívánja rendezni.

Az új kormányelnök kinevezése előtt már csak a formalitás kedvéért történtek még kísérletek esetleges, legalább részleges koncentrációra. Take Jonescu azonban azt mondta a királynak, hogy a mai parlamenttel nem lehet koncentráció alapján sem dolgozni, az erdélyi nemzeti párt pedig a Bratianu által felajánlott együttműködést a leghatározottabban visszautasította.

Bizonyos, hogy a román belpolitikai élet soha nem tapasztalt heves harcok előtt áll. A liberális párt egyeduralmával szemben, már Averescu lemondásakor blokkba tömörült kilenc ellenzéki párt, amely blokk elhatározta:

ha a liberálisok vezetik le a választásokat, egyetlen más párt sem fog résztvenni azokon. A határozat eredménye volt, hogy az uralkodó más megoldást is keresett és azért nem bízta meg rögtön Bratianut. Most aztán, hogy Take Jonescu missziója meghiúsult, a király Bratianuékra bízta az ország sorsát.

Take Jonescu lemondása után a király kihallgatáson fogadta Zamfirescu kamara- és Coanda tábornok szenátuselnököt. A kihallgatásoknak csak udvariassági jellegük volt. Utánuk

dr. Lupu kihallgatása

következett.

A volt belügyminiszter kifejtette az uralkodó előtt, hogy a parasztság és munkásság lélkivilága a háború alatt és óta teljesen megváltozott és nem hajlandó továbbra is az oligarchia szolgája lenni. A külügyi helyzetről is kifejtette a maga véleményét, amely szerint nem lehet Európa gazdasági újjáépítéséből kikapcsolni Németországot, a világ legerősebb ipari államát és Oroszországot, a legnagyobb fogyasztót és legnagyobb nyersanyagtermelőt. Szabad választást kíván, amelyen megnyilvánulhasson az ország igazi akarata. Az ilyen választás után alakulandó kormány az ország akaratának megfelelő lesz s a koronát nem fogják érni támadások, hogy beavatkozik a pártok küzdelmeibe. Ha a liberálisokat bízzák meg a kormányalakítással, úgy

súlyos küzdelmek elé néz az ország,

amelyek a konszolidációt csak hátráltatni fogják.

Take Jonescut a király a legmagasabb kitüntetéssel, az I. Károly renddel tüntette ki.

A bucsukihallgatás

alkalmával a király megkérdezte Take Jonescut, nem lehet-e a jelenlegi parlamentből koncentrációs kormányt alakítani, de a lemondott miniszterelnök a pártok hangulatát ismerve, ilyen alakulásnak nem jósolt sikert. Tegnap délután a lemondott kormány minisztertanácsot tartott, melyen elintézték a szokásos formákat. A minisztertanács végeztével Xené miniszter az újságíróknak azt mondta, hogy a Averescu-párt nagyon téved, ha azt hiszi, hogy a lesvavazással megmenekültek a parlament feloszlatásától.

Az új kabinet összeállítása

A király az esti órákban magához kérte Bratianu Jonelt és megbízta az kormányalakítással. Bratianu a deználás után azonnal hozzálátott kabinetje összeállításához. A liberális pártvezér biztosítani szeretne volna az erdélyi nemzeti párt támogatását is, ezért magához kérte Maniut, akinek felajánlott 2-3 tárcát, ha az erdélyi nemzeti párt hajlandó a kormánnyal együtt megvívni a választási harcot. A tárgyalások késő éjjelig tartottak és ma délelőtt folytatódtak.

Maniuek

a miniszterelnök ajánlatát nem találták megfelelőnek és a liberálisokkal való együttműködést visszautasították.

Az új kormány névsora

Bratianu Jonel a nemzeti párt válasza után azonnal megalakította kormányát, amelynek tagjai a következők:

Elnök és hadügyminiszter: Bratianu Jonel.

Pénzügyminiszter: Bratianu Vintila.

Belügyminiszter: Vaitoianu tábornok.

Külgügyminiszter: Duca.

Ipar- és kereskedelemügyi miniszter: V. Sasu.

Kultusz- és szépművészeti miniszter: Banu.

Közoktatásügyi miniszter: Anghelescu.

Közmunkaügyi miniszter: Marzescu.

Igazságügyminiszter: J. Florescu.

Közlekedésügyi miniszter: Mosoiu tábornok.

Bukovinai miniszter: Nistor.

Besarábiai miniszter: Inculetz.

Erdélyi miniszter: Cosma Aurél.

Az új kormány tegnap délután 6 órakor

letette az esküt. Mosoiu és Cosma, akik nincsenek a fővárosban, holnap esküsznek.

Az első minisztertanács

A kormány Bratianu Jonel lakásán minisztertanácsot tartott, amelyen az államtitkárok kinevezését tárgyalták meg, megbeszélték továbbá a legsürgősebb intézkedéseket is és több fontos határozatot hoztak. Az új kormány a pénzügyi nehézségeken nagy amerikai kölcsönrel fog segíteni. A külföldi piacokon nagymennyiségben forgalomban levő lelt a kormány visszavásárolja s azután redukálni fogják a papírpénzt. A vagyonszórtó eltorlódásról szóló dekrétumot szintén néhány nap múlva publikálni fogják.

Uj kombinációk

Bukarest, január 20. (R.II.) Az előző jelentésekkel szemben még nem bizonyos, hogy Mosoiu tábornok elfogadja-e a neki felajánlott tárcát. Cosma Aurél temesvári volt prefektus erdélyi minisztersége is még kétséges. Kisebbségi államtitkárnak Zigre Miklós dr.-t nevezik ki. Ma délelőtt volt az első minisztertanács, amelyen elhatározták, hogy a kormány manifesztumot intéz a nemzethez, amelyben ismerteti a helyzetet. Ugyancsak elhatározták, hogy az összes adótörvényeket dekretumnyel felfüggesztik.

Maniu Gyula táviratot intézett pártja összes vidéki szervezeteihez, amelyben közli, hogy a válságot minden várakozás és remény ellenére egyetlen párttal akarják megoldani, ami minden alkotmányos szokásnak ellentmond. Az új kormány lealacsonyító feltételeket ajánlott fel a nemzeti pártnak, de ezeket visszautasította. Felhívja a pártot, készüljön a választásokra, mert ezek meghozzák a gyógyulást az országnak.

A „Monitorul Oficial” hétfői száma fogja közölni a parlament feloszlatásáról szóló királyi dekrétumot.

Haggibor álarcos bálja. Nagy ambícióval készült a Haggibor vigalmi bizottsága folyó hó 28-án este tartandó álarcos báljára. Az estélyre már elkészültek a meghívók, melynek kibocsátását már megkezdte a vigalmi bizottság. Mindazok, kik meghívóra igényt tartanak, sziveskedjenek Eisenstädter S. és Tsa szóróműzetébe (Kossuth Lajos-utca 2) fáradni s ott magukat feljegyeztetni.

Palesztinai hírek

Az Uj Kelet tudósítójától.

A palesztinai politikai helyzetet jelenleg Weizmann és Szokolov diplomáciai tárgyalásai uralják. A palesztinai zsidó nemzeti otthon emíniens érdeke, hogy a nagyhatalmak Angliának Palesztinára vonatkozó mandátumát soronkívül jóváhagyják. Ez az első alapföltétele egy zsidó államkölcson kibocsátásának és ezzel Erec Jisrael nagymérvű gazdasági föllendülésének. Szokolov diplomáciai tárgyalásai a legjobb reményekre jogosítanak. Legújabban érkezett távirat szerint, maga Harding is, az Egyesült-Államok elnöke, hosszabb tanácskozás közben hallgatta meg Szokolov előterjesztéseit. Erről a nagyfontosságú hírről lapunk más helyen számolunk be. Ezeknek a kedvező tárgyalásoknak már is megvannak a látható eredményei. Egyes nagyhatalmak már eleve is hozzájárultak a mandátum sürgős elintézéséhez. Maga a francia miniszterelnök Briand, legutóbbi londoni tartózkodása alkalmával feltűnő barátsággal nyilatkozott a cionista követelésekről.

A jeruzsálemi francia konzul, Briand a cionista nyilatkozatáról

Közvetlenül Briand nyilatkozata után, a jeruzsálemi francia konzul fogadta dr. Eder, a cionista világszervezet vezetőségének palesztinai tagját. Dr. Eder fölhívta a konzul figyelmét Briand nyilatkozatára. A francia ügyvivő azt a választ adta, hogy Briand nyilatkozatát teljesen természetesnek találja, minthogy a francia kormány kezdetől fogva meleg szimpátiával kísérte a palesztinai zsidó nemzeti otthon fölépítését és az erre vonatkozó törekvéseket mindig támogatni fogja. Hozzáátartozik még Palesztina külpolitikai képehez az is, hogy a haifai arab delegáció követeléseit az angol kormánynál teljes csodótt valloittak. Ez a kudarc erősen érzeti jó hatását.

Erec Jisrael belpolitikai élete

terén is. A pánarab mozgalom hevességéből alább hagyott. Bár a legutóbbi napokban újabb gyújtó anyagot adott az a fegyvercsempészés, melyről az Uj Kelet annak idején már közölt hírt. Amint az előre látható volt, az antiszemita arab agitáció erősen kihatással a haifai Rosenberg címére küldött jegyzékkel szemben. A haifai muzulmán nemzeti

Kragerék Borcsája

Irta: Ujvári Péter

Nagyon együgyű és nagyon csunya lány volt a Borcsa, de roppant hűséges és jó, husz év óta ő tartja a lelket a Krager-familiában. A zsidólelket tartotta benne, mert Borcsa ragaszkodott az öreg ház tradícióihoz és egy jöttát sem ejtett el a régi szokásokból. A fiatal asszony szeretett volna szabadabb szellemet meghonosítani a családban, de Borcsa tudni sem akart az újításokról.

— Mink így szoktuk, — mondta konokul, ha a fiatal asszony a hagyományos renddel szemben könnyelműbb álláspontra helyezkedett. — Hová gondol a nagysága? Kislúne a két szemem, ha a Grauerné megtudná, hogy hajadonfött áll: a nagysága a gyertya elé. Meg aztán az öreg nagysága is megfordúna a sírjában. Hát csak tessék kendőt kötni, mert mi így szoktuk.

A fiatal asszony hiába szabadkozott, Borcsa nem engedett. Borcsa megkövetelte, hogy minden úgy legyen, ahogy mindig volt. Borcsa makacs konzervatívizmusa sokáig nem tetszett a fiatal asszonynak, de mégis csak megszokta és belétörődött. Később, mikor a gyerekek nőni kezdtek, már olyan legitimitásba erősödött a Borcsa zsarnoksága, hogy a fiatal asszony meg sem kísérelte már az ellenszegülést. Ha a gyerek el akart sikkasztani egy kézmosást, akkor már ő fenyegette meg a Borcsával.

Móricka, megmondalak a Borcsának.

A gyermek mindent elviselt, de Borcsa szigorú tekintete leküzdhetetlen félelmeket keltett benne.

— Hát, mi vagy te? — pironogta Borcsa. Te a Krager-fiu vagy, nem vagy valami ségecl, hát csak gyere és mondd el szépen a a mojde-anit.

A gyereke odadólt az öreg lány keblére és szíjogva elmondta a mojde-anit.

— Ezt így kell — oktatta Borcsa.

— Te is így mondd? — kérdezte a gyerekek,

— Jaj te csacsika — nevetett Borcsa — én nem így mondom. És a Miatyánkot mondom, mert nekem így muszáj. De neked úgy muszáj, ahogy a sziderliban van.

Teltek-múltak az esztendő és Borcsa tisztességes zsidókat nevelt a Krager-fiuokból. A zsidó hangulatot nem kellett már erőszakosan kicsiholni megpodvásodott zsidósívekből. Mindenki zsidóul érzett a Krager-familiában.

Borcsa munkaköre összezsugorodott. A fiúk felnöttek és nem volt senkise aki Borcsával mondja el a mojde-anit. A gyerekszoba helyett most mára konyhában örködött és négy szakácsnét is elcsapatott, mert kevés söt szórtak a husra és kevés ideig áztatták.

Az egyik Krager-fiu megházasodott és a városba költözött. Ez volt valamennyi között a legközömbösebb. Olyan asszonyt kapott, aki már nagyon messze állt a zsidóságtól és akinek minden ambíciója az volt, hogy keresztény asszonyokkal barátkozhassék. A kis fiukhoz Borcsát vitték el az öreg házból.

Borcsa már maga is öreg volt és a harmadik nemzedéket szolgálta a Krager-házban. A régi ereje megfogyott és a konoksága is alábbszállott. A haragja már csak gyöngye zsörtölésekben élte ki magát, mikor az ősi szokások semmibevevése felháborította a jámborságát.

— Nohát, vége lesz már a világnak — jósolta a konyhában. — A Grauer unokája dísznót vág, a Schwarczer boltot nyit szombaton.

Egyszer aztán olyan világ jött, amikor sok zsidó kiszokott a zsidóságából. Kragerék is kikeresztelkedtek.

Borcsa nem szólt, már nem is zsémbeskedett. Últ a kishabájában naphosszat és a világlomlason tépelődött. A szeme és az agya mindjobbán meghomályosodott. Elmult élete visszajáról rakta el lélkében az emlékeket és a valóságok eiferdültek benne. Valamelyik reggel egy borzasztó gondolat vágott az agyába. A gazdája elé állt és látszott rajta, hogy nagy gondok marcangolják:

— Nagyságos ur — szólt és reszketett — az éjszaka megálmodtam, hogy elkárhozok. Hát lássa, nagyságos ur, én nem akarok elkárhozni. És szenvedni se tudok. Engem ne köpjön le minden gyöttemt és ne verjen meg a vallásom miatt. En már nem bírom ki az üldözést. Nagyságos ur, megyek a paphoz és kikeresztelkedek.

Krager csak hallgatta, aztán elhívatta az orvost. Ez megvizsgálta az öreg lányt és a fejét rázta:

— Hát látja Krager ur, ez egy ritka eset. Ez a szegény lány megbolondult. Csak azt nem értem, mért épen az a bolondériája, hogy zsidónak képzelte magát. Mikor azt is elgondolhatná, hogy ő a kínai császárné, ami örületnek is okosabb.

Szegény öreg Borcsa. A Krager-familiában ő volt az utolsó, aki zsidónak képzelte magát.

szövetség és a muzulmán-keresztény szövetség külföldi tevékenységét mecsesztett Jeruzsálemben, hogy szigorú vizsgálatot követeljenek a kormányzótól — és táviratilag értesítsék a külföldön időző arab delegációt. Az arabok azt is követelik, hogy a zsidó kolóniáktól szedjék el azokat a fegyvereket is, melyeket annak idején a kormány engedélyezett.

Előrelátható, hogy a pánarabok minden erőfeszítése hiábavaló lesz. Napról napra jobban veszítik a talajt lábuk alól és ehhez erősen hozzájárul az, hogy

a zsidó bevándorlás Erec Jisraelebe

egyre nagyobb mérvet ölt. Egy január tizenkettedikén érkezett távirat arról értesít, hogy a statisztikai hivatal kimutatása szerint, december havában egyezregegy száz bevándorló érkezett Erec Jisraelebe, míg a november havi bevándorlás összesen csak hétszázhatvanöt lelket tett ki. És nem csak a bevándorlók száma, hanem gondosan megválogatott minősége is erősen hozzájárul Zsidóországnak belső konszolidációjához. A J. C. B. január 11-én kelt távirata szerint.

a zsidó légió tagjai mint kolónisták

telepednek meg az országban. Legutóbb az Ica adott földet és fejenként háromszázhatvan angol fontot huszonöt zsidó legionáriusnak, akik külön kolóniában telepedtek meg. A bevándorlással kapcsolatosan felemlítésre méltó az a hír is, hogy a nagy héber író és filozófus Achad Haam, egész családjával megérkezett állandó letelepülés céljával Haifába. Az egyre intenzívebb bevándorlással karöltve halad

a kultúra, ipar és kereskedelem Erec Jisraeleben

A kolóniák és különösen Tel-Aviv, tömegesen építik a fabarakokat a megérkező bevándorlók részére. Tel-Avivban legutóbb tizenhét ilyen fabarakot épített a község, minden barakk kényelmes, tágas lakásokra van osztva, melyekért a bevándorló hajléktalanok havi egy font bért fizetnek. A Jezreel-síkságon, melyet a Zsidó Nemzeti Alap még a múlt esztendőben vásárolt meg, közben teljes erővel folyik a munka. A síkság mocsaras vidékein eddig ötvenöt ezer eukaliptuszfát ültettek. Az arabok által elhagyott Nurris falut a Nemzeti Alap birtokba vette és tavasszal megkezdődik a falu újjáépítése. Közben a zsidó kolóniák nagy körültekintéssel teremtik meg terményeiknek a külföldi piacot. Legujabban a kolóniák szövetsége kereskedelmi delegációt küldött Japánba, Kinába és Indiába, hogy az ottani kereskedelmi viszonyokat és piacot tanulmányozzák. Az ipari és kereskedelmi tevékenység csak elősegíti a héber kultúra terjedését. Legujabban Salador héber író szerkesztésében egy héber irodalmi folyóirat jelenik meg „Alumot” (Kévek) címen. Ez Erec Jisraelenek első ifjúsági folyóirata. A vasutasok ugyancsak lapot adnak ki héber nyelven. A vasutasszaklap címe „Hakatar” (A mozdony).

A segesvári helyicsoport tisztújító közgyűlése. A segesvári helyicsoport első 7-én tartotta meg rendes közgyűlését. Ez alkalommal a delegátusok beszámoltak a kolozsvári konferenciáról, felolvasták a konferencia határozatait és felhívták minden cionistát a komoly zsidó munkára. Ezután az új tisztikart választották meg a következőképpen: Elnök: dr. Fried József, alelnök: Hermann Mártonné, titkár: Blau Oszkár, jegyző: Richter Bernátné, kulturügyi előadó: Katz Margit, pénztáros: Blau Médi, ellenőrök: Ábrahám Lázárné és Katz Adolf, könyvtáros: Fried Ignác, háznagy: Gidáli Vilmos, sékelbiztosok: Richter Bernát, Katz Lenke és Szilágyi Helén, nemzeti alapbiztosok: Granenfeld Ellus és Fried Adolf. Ez alkalommal könyvtáralap is létesült, amelyre a helyszínen 500 lei körül gyűlt össze. Elnök indítványára a központi szervezeti költségeinek a törlesztésére 1200 leit szavaztak meg és tudomásul vették a csoportnak, mint a Tarbutegyesület rendes tagjának, mint a 5681 és 82 évekre történt tagsági befizetését.

A kigazdák a legitimista magyar zsidók ellen

Bánffy külügyminiszter képviseli Magyarországot Genuában

Az Uj Kelet tudósítójától.

Alig telik el nap a magyar nemzetgyűlés tanácskozásain, hogy ne kerülne szőnyegre a zsidókérdés. Ma már ugyszólván minden magyar politikai pártnak programjában benne van a zsidókérdés, mindegyik meg akarja oldani azt a béke és igazságosság szellemében és mindegyik a másikat vádolja antiszemizmussal és zsidó gyűlölettel. És miközben a nemzetgyűlésen a szavak áradatával agyon-támogatják a zsidóságot, senkinek se jut eszébe, hogy a dolgot talán mégis a numerus clausus és egyéb jogfosztó rendszabályok felfüggesztésével kellene kezdeni. Ezzel szemben a magyar nemzetgyűlés zsidó tagjai elkövettek azt a nagy politikatlanságot, hogy feladva a zsidóságnak önként adódó semleges álláspontját, a legitimizmus szolgálatába léptek s ezzel nyíltan újra kitétek a zsidóságot a pártszenvédelem dühének.

A nemzetgyűlés tegnapi ülésén az indémnitás és a kormányprogram körüli vitában elsőnek Berkí Gyula szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy a kommün után az engesztelődés politikáját kellett volna folytatni. Berkí a királykérést alkotmányos uton akarja megoldani. A legitimisták — ugymond — most köztársaságot akarnak, de nem meggyőződésből, hanem azért mert a köztársaság nem olyan stabilis, mint a nemzeti királyság. Sándor Pál azt mondta, hogy a kigazdák reakcionáriusok és a reakciót képviselik. Emlékeztet, hogy nemrég a Fanglerék és a Taszlerék, meg a kereszténypárt képviselte az olombotos fejbeverős antiszemizmust. Mi szemben állunk a faji és felekezeti elfogultsággal és harcolunk a pogromok, atrocitások és zsidóverések ellen. Sándor Pálék rossz szolgálatot tesznek a zsidóságnak, amikor azt állítják, hogy a zsidóság legitimista. A nemzetgyűlés nem képviseli a nemzeti tömhangulatot. Kell, hogy egy új választás jöjjön. A Friedrich-féle választójogot nem fogadják el, mert nem lehet, hogy szobaleányok irányítsák a politikát.

Utána Huszár Elemér szólalt fel, aki támadta a kormányt amiért a királyt kiadta az antantnak. Elmondta, hogy Balla Aladártól hallotta, miszerint a királypuccs idején Nagyatádi külföldi védelem alá akarta magát helyezni. Elment Balla kíséretében Bethlenhez, ahol épen minisztertanács volt. A miniszterek együtt jöttek ki Nagyatádi, Bethlen, majd Bánffy, Albrecht főherceg társaságában. Mit keresett Albrecht a minisztertanácsban?

Hegyelhalmi: Nem igaz!

Huszár: A miniszterelnök paszpartut adott Nagyatádnak, aki a szerb követ támogatásával francia tiszték társaságában monitorra szállt. Az volt a szándéka, ha a király Budapestre jön, lemegy Zomborba és ott manifestumot intéz a nemzethez.

A délutáni ülésen Somogyi István kifogásolta, hogy a miniszterelnök nem vesz részt a nemzetgyűlés ülésén. Támadta a kormány sajtópolitikáját, kifogásolta, hogy a cenzura engedte támadni a királyt, aki mindaddig király, míg nem mond le.

Rakovszky: Majd ha fagy.

Somogyi fejtegette, hogy az amnesztia-rendeletet milyen helytelenül kezelik, végül pedig a királykérdésről beszélt.

A nemzetgyűlés mai ülésén Sigray beszélt és támadta a kormánynak a nyugat-magyarországi kérdésben folytatott politikáját, mert gyengének és határozatlannak mutatkozott. A felkelőknek köszönhető, hogy Ausztria elment a velencei konferenciára és hogy Sopront megmentették. Mindazonáltal a kormány éles harcot indított ellenük. Később pedig ugyanezekről a felkelőkről mégis elismerték, hogy mindent nekik köszönhet az ország. Sigray szerint Nyugatmagyarországból a Lajta vidékéig mindent meg lehetett volna menteni, ha a magyar kormány már előzőleg nem mondott volna le Sopron és környéke kivéte-

lével az egész területről. Elismeri azonban az eredmény fontosságát, mert a trianoni békeszerződés egy ponton át van törve, tehát a többi feltétel is még talán megváltoztatható. Sokan vannak — mondotta — akik azt mondják, hogy a kis Magyarországot nem szabad kockára tenni a nagy Magyarországgal. Az integritást azonban csak vérrel és vassal lehet visszaszerezni.

Taszler szólalt fel ezután, aki beszédét délután is folytatta.

A délutáni ülésen Bánffy külügyminiszter bejelentette, hogy a kormány megkapta az olasz kormány meghívóját a genuai konferenciára.

Ezzel kapcsolatban illetékes helyről megjegyzik, hogy a magyar kormány nagy jelentőséget tulajdonít ennek a meghívásnak, mert először nyílik alkalmá a háború befejezése óta mint egyenrangú fél ülni a zöld asztalhoz a volt ellenséges államokkal. A konferencia fontosságát az is bizonyítja, hogy az antant-államokból a szakértőkön kívül 4-4 miniszter lesz kiküldve.

Magyarországot Bánffy külügyminiszter fogja a konferencián képviselni.

A kigazdapárt ma este értekezletet tartott a parlament épületében, amelyen Bethlen is megjelent. Az értekezleten a választójogi javaslatot tárgyalták. A megbeszéléseket folytatják.

Bécsi jelentés nyomán elterjedt az a hír, hogy az antant feloszlatta az Ébredő Magyarok Egyesületét és a MOVE-t. Gömbös Gyula a MOVE elnöke ezt a hírt leghatározottabban megcáfolta.

Poincaré Londonba utazik

Az Uj Kelet tudósítójától.

Lloyd Georgenak Poincaréval Párisban folytatott tanácskozásai nem vezettek eredményre. Az angol-francia szövetségi szerződést, amelynek minden pontját már egyezben tárgyalgatták. Briand bukásával most újra tárgyalni kell. Poincaré visszaadja a látogatást Lloyd Georgenak, ugylátszik tehát, hogy Lord Curzonnal sem tudott semmi eredményre jutni. Lloyd George javaslatát a francia miniszterelnök igen merevnek tartja, szeretné, ha valamivel agresszívebb volna Németországgal szemben s a következő változtatásokat javasolja: a szerződést tíz év lejártá után meg kell újítani; a szövetséges vezérkarok dolgozának ki közös mozgósítási tervet Németország ellen; a szerződésnek közös eljárást kell tartalmaznia arra az esetre, ha Németország Lengyelországot megtámadni.

Franciaország új politikai orientációja bármilyen hihetetlenül hangzik, az hogy Németországot és Oroszországot teljesen ki kell kapcsolni az európai politika vonalából, ezek helyébe az újonnan keletkezett nemzeti államokat kell bekapcsolni. Hogy hogy gondolja ezt Poincaré, nem tudni. Az új francia kormány tegnap tartotta az első minisztertanácsot Millerand elnökletével. A kormány ma mutatkozik be a parlamentnek. A radikális szocialisták elhatározták, hogy a bizalmas szavazástól tartózkodnak. A köztársasági párt és a szocialisták várakozó álláspontban helyezkednek. A kommunisták interpellációt intéznek Poincaréhoz, tájékoztassa a Házat Oroszországgal szemben tanúsítandó politikájáról.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a szovjetkormány londoni képviselője jegyzéket nyújtott át az angol kormánynak, amelyben közli, hogy kormánya a cannesi határozatokat tudomásul vette. Ezzel szemben Radet a genuai konferenciával kapcsolatban azt írja, hogy a külföldi töke meg akarja kaparintani Oroszországot. A nemzetközi tőkének ez a kísérlete nem kevésbé veszedelmes mint valaha Kolcsak, Judenics és Vrangel támadásai voltak.

Az „Izvesztiek“ azt írja, hogy a genuai konferencia nem fogja elfogadni az orosz kormány elismeréséről szóló javaslatot, mert ha elfogadná, ez nem jelentene kevesebbet, mint azt, hogy Oroszországnak vissza kell kapnia külföldön levő államjait, továbbá

Kelet-sibériát és Beszarabiát. Hír érkezik arról is, hogy Amerika vonakodik részt venni a génuai konferencián. Ezzel szemben Lloyd George állhatatosan kitart eredeti terve mellett s ő maga fog elmenni Génuába.

Váradí zsidó lányok között

„A zsidótlán zsidóváros“

Az Uj Kelet nagyváradí munkatársától.

Mint a perizskópos ember, aki megfigyelni akar, én is átsurranok nézésemmel a még fel nem tárt terepen, aztán megállok ott, ahol a szem legtöbbet lát, ahol minden a legtöbbet igéri.

— Nagyvárad.

Tudja mindenki, hogy hol van, ismerik az emberek az utcákat, talán a házakat és mindenki tudatában valahogy így él egy mondatban megfogalmazva ez a hely: zsidóváros. A tegnap zsidói neveztek el így, a ma zsidója habozva ejtené ki ezt a szót. Nem azért, mert Várad talán másabb lenne a tegnapi Váradnál, hanem másképp formálódott ki az új zsidó meglátás, másképp színezi az érzékelést az öntudatra ébredés. Mert a váradí utca a régi utca. A kohnok, meg a sternek utcaja és ha átsietsz rajta, érzed, hogy csak olyan pestiesen zsidós, mégis megzavarodna a szembejövőd, ha megkérdeznéd, hogy zsidó-e.

A Cion templom nagy kupolája előmagasodik a Körös tulsó partjáról és meghökkenesz. Nem, ez mégis csak zsidóváros. Ahol ekkora kupolát építenek a legszentebb gondolatnak, ott csak megtért emberek lakhatnak. És érdeklődni kezdés és figyelsz. De aztán szomorúan rájössz, hogy önmagadnak kell igazat adnod. A mi kohnjaink még zsinóros ruhában szeretnének járni a templomba.

Azért mégis pesszimista vagy. A mi zsidóink nem mind áhítják a zsinóros ruhát. A lányaink pedig már kék-fehér jelvényt hordanak a ruháik gomblyukában. De őket ne keresd az utcán, ők még nem lépik el a járdákat, még nem állították törzsasztalokat maguknak a kávéházakban. Ők még rekruták.

Ahol átvélődnek a hidak a város baloldalán, ott átmehetsz és megtalálhatod őket. Egy házat kell megkeresni, nem, nem is egy házat, csak egy-két szobát egy emeleten. Itt meglátod azt, amit nem tárt ki előtted az utca, amit eltagadtak a konvencionális hazugságoktól görnyedők.

Egy emeleten kapaszkodsz felfelé, egy szobába kopogtatsz be és az az érzésed, hogy ez a szoba is ép olyan szürke kis iroda, mint amilyent már sokszor megjártál, a másik szoba is ugyanilyen, ami emebbe beleásít. De ha vársz, ha csak két percig is vársz, új impressziók bontakoznak ki benned: ujnak látod a kopott íróasztalokat, új hangulatoktól vibrálóan a levegőt.

Ez a mi rekrutáink kaszárnnya. Összeszorította a nagyváradí lakásinség; idepréselte egy emeleti sarokba.

Lázás itt a munka. A Nemzeti Alap, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoportja, meg a Mirjam irodája ez. A Mirjamot írom utoljára, mert ez a legfiatalabb. Mindössze három hónapos. De már annyi mindent tett és még annyi mindent akar tenni, mintha legalább is hosszú évtizedek meggyökeresedéséből sarjastaná ki megmozdulásait.

Most mikor itt állok a zsidó szervezetek helyiségeiben és szeretnék mindenről beszámolót küldeni, valami ismeretlen csodálkozás megakaszt, a Nemzeti Alap, a Szövetség, mint tisztos öregek meghuzódnak a szoba sarkában és csak a fiatal és életdus Mirjam egyenesedik fel, mint valami ujszerűség megcsodáltatja magát, aztán kézen fog és vezet, hosszú utakon egyre csak vezet és nincs vége az utnak, mert meghosszabbítja, messzire kiüveli a reményteljes alkotni akarás.

Mikor az útjára indult, talán csak egy ember ment vele, a leglelkesebb cionista leány: Mátyás Sosanna. Ma már nagy számban nőtt meg a Mirjam tábora és a fáradhatatlan elnök mellett a tisztikar dolgozik nagy buz-

galommal. Sok-sok leány nevével lehetne felsorolni, akik nem szüntenek meg egy percre sem munkálkodni, de csak egynéhányuk enged helyet az újságpapíros szűk kerete. Rácz Ilus, Seidenfeld Klára, Irom Helén és Gottfried Rezsín, akik előljárnak az agitálásukkal.

Mátyás Sosanna, az elnök ott áll az irodában és mikor megkérem, hogy beszéljen az egyesületről, a terveikről, csak ennyit mond:

— Sok mindent akarunk.

Ebben a mondatban minden benne van. A fanatikus, önmagukba való bizakodás, az eszmébe teljesült hit és a tőlük ma még távolállókba vetett remény.

Az ember, ha elnézi ezeket a lányokat, amint igaz szívvel beszélnek és terveznek, elhísz mindent, hogy úgy lesz.

— Segélyezzük kulturális intézményeinket.

— Zsidó könyvtárt alapítunk.

— Zsidó zeneestélyt rendezünk.

Ilyeneket és még sok mást hall az ember. És biztos, hogy ez már egy sem csak terv, már a terv régen kész, már a kivitelbe fogtak bele.

Néhány nappal ezelőtt a Mirjam egy estélyt adott. Az Uj Kelet beszámolt róla, de a napi hír csak vázlatos képet tudott adni az eseményről. Mert az estély túlnőtt a megszokott estélyek keretein. Nem csak, mert fényes és pazarul szép volt, hanem mert ott volt az egész Nagyvárad, ez a zsidótlán zsidóváros. A Mirjamhoz elmentek a megrögzött asszimilánsok, a fajtájukat letagadó zsinóros ruhások.

A fiatal leányegyesület nagy megzimosodása imponáló volt. A Mirjam megtalálta azt az utat, amely elvezeti a tőlünk még távol-élőket a cion gondolatához.

Talán így lehetne mondani: a zsidó kultúrán át, a zsidó emberekhez. Kicsit újszerű, mert megfordítva kellene ennek lenni, de a régi hazugságok és az új életkövetelések hozták ezt így.

És itt már tudja minden zsidó, hogy a Mirjam fogja megnevelni Váradon a cionista mozgalmat. Szándékosan írom, hogy a cionista mozgalmat, mert maga a váradí zsidóság akarja így. A zsidó nemzeti mozgalom, a politikai mozgalom még új, még nem erősödött bele a vérükbe. De a cion, a palesztinai munka jó talajra talál itt. Furcsa sorrendbeli megnyilvánulások, de nem baj. Az ember ugyanis mindenütt önmagára talál.

Ujvári László

Látogatás az autogrammkirálynál Világhírű zsidók ismeretlen dedikációi

Az Uj Kelet aradi tudósítójától

Szürkefalu szállodai szobájában felkerestem Barth Lulut, a világhírű autogrammm tulajdonost. Kerekarcu, kopaszodásnak indult, hetyke bajszu aglegény, a „felséges urak barátja”, vagy amint az előttem levő „Petit Parisien” egyik száma nevezi, a „nagy tigris”. Szaporán magyaráz. Az emlékek és emberek gyűjteménye pereg a szavában. Most épen arról az ujjnyi vastagságú szívarról beszél, melyet mint „leidenschaftlicher Nichtraucher” utasított vissza VII. Eduárd angol királynak, négy héttel annak halála előtt. S a következő pillanatban, minden összefüggés vagy átmenet nélkül, Aimée Repinről kezd új mesébe, arról a kéznélküli svájci művésznőről, aki jobb lábával a gyűjtemény egyik legértékesebb darabját rajzolta Barthnak.

Félbeszakítom, hogy rendszeres munkát végezhessek.

— Mit csinál Aradon? Mióta nem volt itthon?

— És ő azonnal és gyorsan felel.

— Négy évig voltam most távol s most szüleim sirjának a látogatására, kéveroveszre jöttem. Mert bár jó zsidó vagyok, ennek a fontos kötelességnek sajnos nem minden évben tudok eleget tenni. Az idén is elmulasztatták velem az utlevélnéhézségek.

— S innen hova megy?

— Bukarestbe. Mária királyné Öfelsége

ezelőtt tizenkét évvel egy udvari ebéden, ahol még mint trónörökösné ült mellettem, megígérte, hogy legközelebbi találkozásunkkor egy virágkavallert fest a könyvembe. Most meg akarom látogatni, hogy ígéretét beváltassam vele.

Kérésemre kicsomagolja a nagy művet, amelynek egész életét áldozta fel. Hatalmas, bőrkötésű album a Barth autogrammgyűjteménye s több mint negyven font súlyú. Megérte a fáradságot. Művészi címtábláján a „The World” felirat ékeskedik. Negyvenöt nyelven ezerkilencszázharmincöt autogrammmal, dedikáció, fénykép, festmény, rajz, relif és Radierung van benne. Az albumban szereplő nevek tulajdonosai közül négyszázharmincegy már nincs az élők között. Érdekes, hogyha valamelyik „kliense” meghal, a „tigris” az illető temetését követő két napon át fekete nyakkendővel ad kifejezést iránta való kegyeletének.

Az autogrammkirály kellő reverenciával felüti az album első lapját. Három bronzplakett díszlik rajta, I. Ferenc József, a pápa és VII. Eduárd dedikált képmásai. A következő oldalon Vilmos német császár, Károly, az elhunyt román király, Ferdinánd király még trónörökös korában, Holbein, az egész belga királyi család, a bajor uralkodóház, Rotschild báró, aki 1912 november 14-én Londonban ezt írta be az albumba:

„Az ön hazája s az enyém mindig jó barátságban voltak.”

Wilson, volt amerikai elnök 1919. június 26-án, a békekötés aláírása előtti napról keltezi autogrammját Bruxellesben. Gyors egymásutánban csupa jólismert, híres nevek következnek: David Popper, Menzel tanár, Lenbach gyönyörű női feje, James Izrael, Alexander Bernát, Adolf Lasser, a legnagyobb berlini bölcsész, aki 54 éves korában hagyta el a zsidó hitet és evangélikus lett. Mikor valaki megkérdezte tőle, hogy miért nem a katolikus vallásra tért át inkább, azt felelte s elég szellemesen:

„Bei den Katholiken sind wir zu viel Juden.”

Rodin önkarrikaturája, Ferdinand Löwe a legnagyobb zenei balladaköltők egyike mellé sorakozik Take Jonescu jelmondata:

„Senki se alkosson semmit, elég megérteni a dolgokat, hogy idejekorán irányítani tudjuk őket.”

Tetrazzini, Leoncavallo, a milánói zsidó temetőben nyugvó világhírű operaszerező, Togó apán admirális mellett ott van Ehrlich professzor, aki Goethe és Maupassant-t citálja. Utána hosszú sorban csupa zsidó nevek kerültek egymás alá érdekes dedikációkkal. Az első lord Reading, a felséges zsidó, India alkirálya, akit Barth a legnagyobb zsidónak tart, ezt írta a könyvbe:

„Die Kraft ist schwach, allein die Lust ist gross.”

Goldmark Károly, a „Sába királynője” c. opera szerzője Wienben jegyezte be a nevét a könyvbe 1907-ben. Szurmay Sándor, Georg Brandes mellett ott van Iovay Sonenthal Adolf, aki temesvári szabóinasból Németország egyik legnagyobb tudósa lett. Az ő dedikációja így hangzik:

„Wahr allein kann hässlich sein, Wahr und schön ist warhaft schön.”

Ernesto Nathan, Róma zsidó polgármesterének ez a jelszava:

„Mindent a népért, semmit magunkért.”

Izral Zangwill autogrammjával mellett ott van Kiss József, a nemrég elhunyt poeta két gyönyörű sora:

„Maradjon meg az Igazság mesének, Hazugva szép csak s tűrhető az élet.”

Zuckermandel, a híres bécsi orvosprofesszor, a legnagyobb zsidó tudósok egyike a saját metierjéből választott jelmondatot:

„Alles hat seine Ende.”

Mikszáth Kálmán most is szellemes.

„Az író olyan, mint a havasi kürt, csak messziről jó hallani.”

Lu
Bécsben
France e

baráta
Tá
Zeppelin
vetkező
talása:

Gy
a könyv
árdos m
ígért tu
népek és
aki ittho
a hontala
röghöz

„D

Uj

ben a
szonyok
közlebl
számolh
tént az
Ruszins
zsidó es
kerete
egyesits
zsidó ár

A
bankiga
tegnapr
lést is
mokrata

Eg
lebbi na
ton és

Az
mozgale
követke
kulás c

zsidópá
tottuk
egység

az, hog
zsidók
kivüli
zervativ
egy m
álló pá
szociális
a többi

és az
ki felad
nizmus
a legsz
a cionis
gyűlési
sokon
vazunk.

ciálisan
ellen sz
vezetők
san ug
magané

zsidó t
nem lel
mi köz
vezetőik

.....

let elnök
jait az I
a Haggit
volt Pető
gyűlésre.
egyesüle
tári jelen
sok. 7. B

Luzatti is itt van, Segrée tábornok is, a Bécsben élő zsidó antantgenerális. Anatole France ezt írta:

„Oltárt emelek szívemben ismeretlen barátainknak.”

Türr tábornok, Halmi Arthur, Rostand, Zeppelin, Goldziher Ignác, Mackensen a következő nevek és Berthold tábornok önvizsgálatása:

„Meg volt írva a sors könyvében.”

Gyönyörű és impozáns kaleidoszkóp ez a könyv, melyért Morgan, az amerikai milliárdos már tíz évvel ezelőtt félmillió dollárt ígért tulajdonosának, a császárok és királyok, népek és a szellem fejedelmeinek barátjának, aki itthon mégis csak szürke, csámpás zsidó, a hontalan Ahasvér, aki vissza-viszatér az otthoni röhögő halottlátogatóba.

Bárány György.

„Demokrata zsidópárt” Rusziáskóban

Az Uj Kelet rusziáskói tudósítójától

Ungvár, január 17. Legutóbbi cikkemben a rusziáskói elfajult zsidó politikai viszonyokkal foglalkozva, jeleztem, hogy legközelebb egy egészséges új politikai akcióról számolhatok be. Tegnap csakugyan megtörtént az új zsidó párt zászlóbontása, amely Rusziáskó, sőt Csehszlovákia határain túl is zsidó eseményszámba mehet. A párt és annak kerete ugyanis teljesen alkalmas arra, hogy egyesítse frakciókülönbség nélkül az összes zsidó árnyalatokat.

A mozgalmat Neumann Dezső munkácsi bankigazgató indította cionista segítséggel s tegnapra Munkácson már az alakuló nagygyűlést is megtartották, amelyen a pártot „Demokrata zsidópárt”-nak nevezték el.

Egészen bizonyos, hogy már a legközelebbi napokban Szőlőön, Beregszászon, Huszton és Ungváron is megalakul a párt.

Az Uj Kelet tudósítójának módja volt a mozgalom egyik vezetőjével beszélni, aki a következő érdekes dolgokat mondotta az alakulás céljairól:

— A köztársaság területén egy csomó zsidópárt tengődik s ha mi mégis megalakítottuk a „Demokrata zsidópárt”-ot, épen az egység érdekében tettük.

A helyzet a köztársaságban ugyanis az, hogy magyar, német és cseh asszimiláns zsidók mellett, vannak a nemzeti és pártokivüli konzervatív, indifferens, no meg konzervatívpartibeli zsidók. Ezek egyesítésére csak egy mód kínálkozik, a demokratikus alapon álló pártalakulás, melynek modern gazdasági, szociális és kulturális programja van és amely a többieket felszívja.

— Minthogy pedig pártunk a hitközségi és az egész zsidó élet demokratizálását tűzte ki feladatául, ugyszólván megvalósítja a cionizmus galut-politikáját. S mert ez így van: a legszorosabb fegyverbarátságot tartjuk fenn a cionista párttal s a most elrendelendő nemzetgyűlési és szojm, valamint községi választásokon valószínűleg közös listával is szavazunk.

— Az alakulás éle Rusziáskóban speciálisan az (ugynevezett) konzervatív zsidópárt ellen szól, mely a rabbik és egyes hitközségi vezetők reakciós csinálmánya s amelyet jogosan úgy nevezhetnénk: „pártbetéti társaság magánérdekek szolgálatára és védelmére.”

— Egy szerencsénk, hogy a konzervatív zsidó tömegek nincsenek a párt mögött, hanem lélekzetojta várják, hogy a cionisták és mi közéjük menjünk és megmentsük őket vezetőiktől és azok jármától.

G. A.

— A Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület elnöksége ezton hívja meg az egyesület tagjait az 1922 február hó 5-én d. e. 10 és fél órakor a Haggibor helyiségében (Str. Avram Jancu 18. volt Petőfi-u.) az alábbi tárgysorozattal tartandó közgyűlésre. 1. Elnöki megnyitó. 2. Beszámoló az egyesület működéséről. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztári jelentés. 5. Szervezeti szabályok. 6. Választások. 7. Esetleges indítványok.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

— Molière. A pontos napot senkise tudja, január 10-én történt-e vagy 12-én, 13-án, vagy később egy-két nappal, de nem is a pontos dátum a fontos, hanem a tény, 1622 január közepén Poquelin párisi tapétázó mester házában nagy irodalmi esemény jelentkezett, az ujszülött kis Jean. Az apa és a nagypapa, akik jámbor kárpi-tosok voltak, nem tudtak semmi különösöt erről az eseményről és maga az anya, Marie de Cressé, aki nemesi származására és irodalmi tájékozottsá-gára fölöttébb büszke volt, se sejtette, hogy a kis Jean Poquelin a világ legnagyobb vigjáték-írója lesz. Jean Poquelinről keveset tud a világ, de Moliéeről mindenki hallott valamit hároszázév óta, vagy ha róla nem is, tőle valószínűleg. Arisz-tófánész óta csak egy író látta ilyen egyeteme-sen az embert hibáival és fogyatékoságaival együtt. Shakespeare. De ahogy Shakespeare nevet az emberi kómikumon, ez a titán fölényes nevetése. Molière másként nevet. Ő nem fölül-ről nézi az embert, hanem úgy, hogy közéje keveredik, mint a vásári bohóc, rámutat erre is, arra is, édesdeden mulat emennek a görbe orrán, amannak a furcsa fintorain, a harmadiknak kön-tőrfalazó beszédén, a negyediknek vásári ajtatos-ságán, az ötödiknek képzel bajain, a hatodiknak előkelő mozdulatain, minden külső és belső szépség-hibán, lelkek fintorán és nagyorosságán. Molière ép ezért emberiben látja az embert tisztábban, egy-szerűbben és minthogy az ember a leggroteszkebb figurája a teremtésnek, a leggroteszkebbül is. Kétszázévvvel az ő emberlátása után jelentette ki egy nagy tudós a maga tudományos ember-látását, hogy az ember a majomtól származik. Molière ezt nem mondotta ki soha, de minden írásában megsejtette. Az ő emberei nem maj-moktól származó emberek, hanem még maguk a majmok, akik nem jutottak el az emberig. És ma hároszáz év múltán még mindig ott tartunk, hogy Molière figurái megnevetetnek minket, mert az ember még ma sem jutott tovább. Igaz, hogy a fejlődésben hároszáz esztendő alig egy pillanat. De ez a pillanat értékes pillanat marad, mert ő adta a világnak Jean Poquelin, akit a századok Molière néven tisztelnek és akiről a jelenkor legnagyobb komédia-írója, Shaw Bernát azt mondja, hogy nagyobb mint Shakespeare. Shaw Bernátnak hinni lehet, ő elfogulatlan, mert nem Molière honfitársa, hanem Shakespeareé. (k.)

— Ma van az ujságírók bálja. Ma este zajlik le a kolozsvári ujságírók feszült érdeklődéssel várt álarcosbálja a Központi szálló összes termeiben. Ebből az alkalomból három táncterem fogja várni a jelmezes álarcos közönséget. Az emeleti télikerten kívül ugyanis mindkét földszinti éttermet táncteremmé alakítják át. Étterem gyanánt pedig a Központi szállóval kapcsolatban álló Centrál Buffet óriási és pazar fényűzéssel berendezett terme fog szolgálni, amelyet ez alkalommal avatnak fel. Az ujságírók álarcos bálja igazi, a békebeli időkre emlékeztető elitbál lesz. A rendezőség figyelemmel volt arra, hogy Kolozsvár magyar és román társadalmának színe-javát hívja meg. A belépésre kizárólag a számozott és névre szóló meghívók szolgálnak. Ezek alapján a jegyek szombat délután hat óráig a rendezőség irodájában (Szent-egyház-utca 4. II. em. Ellenzék szerkesztősége) lehet megváltani s a tiszteletjegyeket ugyanitt lehet érvényesítés végett bemutatni. Ez annál is inkább ajánlatos, mivel este előreláthatólag óriási tolongás lesz a pénztárnál. A rendezőség ugyanis a vidéken lakók és azok részére akik akadályozva voltak jegyüket előre megváltani, már esti nyolc órától kezdve a helyszínen pénztárt fog nyitni. A rendezőség a Központi szállóban külön öltözőtermet tartott fenn a hölgyek és urak részére, akik átakar-nak öltözködni. A báltermekbe csakis a földszinten keresztül lehet bejutni, mert a többi bejárók el lesznek zárva. Az emeleti 1. sz. szoba társalgó, a 2. sz. szoba női és a 4. sz. szoba férfioltózó. Dohányozni csak a földszinti étkezőben lehet.

— Haggibor teadélután. A Haggibor vígalmi bizottsága folyó 22-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel műsoros teadélutánt rendez szimfonikus zenekar közreműködésével. Műsor után tánc lesz.

— A marosvásárhelyi „Debora” január 11-én tartotta meg ezidei első nagy estélyét, melynek ragyogó sikere méltó eredménye a Wender Dávidné elnöknő köré csoportosult lelkes női csapat agilis munkájának. A Kulturpalota óriási terme zsufolásig megtelt s benne a város elitje nemzeti-ségi különbség nélkül képviselve volt. A műsort Wintner Jenőné vezette be, ki dr. Lóvy Ferencz ez alkalomra írt prologját adta elő. Ezután Gulyás Ilonka—Török—Smilovits Norbert precíz triója ragadta magával a közönséget, majd Lóvy Rózi, Diamanstein Irén, Kohn Rózi, Pickel Mancsi, Izsák Olga, Grünfeld Béla egy hébernyelvű kis jelenet adtak elő, melynek hallatára nem egy csillogó szemet öntött el a meghatottság forró könnye. Talán meg sem értették a szöveget, de ismerős volt minden hang, minden szótag. Az estély ékszerként tündökölt Komjáthy Károly, világhírű zeneszerző és zongoraművész száma, ki saját kompozícióit adta elő meleg közvetlenséggel és frenetikus sikerrel. A műsor második részét Fehér Jenőnek „Sur leánya” című egyfelvonásos drámája töltötte ki, melyet műkedvelők adtak elő, nagyon hatásosan oldva meg feladatukat. A címszerepet Berkovits Margit játszotta oly kiforrott, érett művészettel, mely az ország bármely szinpadán is megállotta volna a helyét. Partnere, Wégner Kálmán szintén tudatos, megértett játékot produkált. De igen jók voltak jól kidolgozott szerepeikben Bartók Márton, Godt Ernő, Almássy Izidor, Mózes Dezső, József Andor, Blumberger Samu, dr. Erdélyi Emil és Fodor Gyula, valamint a többi szereplők is. Bál papnői: Diamanstein Mariska, Landau Lily, Steinfeld Lotti és Margit, Rosmann Mina, Kohn Bici, Szilágyi Rózi és Bojum Hermin nagy sikert arattak a darabban el-jettett táncukkal, melyet többször meg kellett ismételniök. Műsor után egy látványosságnak is beillő büffé várta a közönséget, s úgy itt, mint a táncteremben reggelig tartott a jókedv. — A „Debora” fáradhatatlan és lelkes tagjai most egy zászlósen-telésre készülnek, melynek gyönyörű kék-fehér selymén Diamanstein Rezsín ujjait dicséri a Dávid-pajzs aranyhímzése.

— Tizenkilencmillió lirát takarítottak meg öt év alatt az olasz parasztok és kispolgárok. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni olasz követség, a „Banca Naciona di Sconto” bukásával foglalkozva, egyik kommunikéjében azt az érdekes adatot közli, hogy az olasz parasztok és kispolgárok az utolsó öt év alatt tizenkilencmillió lirát helyezték el a különböző postatakarékpénztárakban és népbankokban.

— Házasság. Fözsef Margit Alba-Julia és Salamon Béla Tejus jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Megalakult a marosludasi helyi-csoport. Január 15-én, vasárnap délután tartotta az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség marosludasi mizrachi jellegű helyi csoportja megalakulását. Elnökké dr. Cz trom Vilmos, ügyvezető alelnökké dr. Frieder Mór, pénztárosá Grünfeld Endre, ellenőrré Elekes József és titkárrá Léb Mihály, sékelbiztossá Teszler Hermann, nemzeti alapbiztossá Mandula József lett megválasztva. Ezenkívül egy nagyobb számú választmányt is megválasztottak. Az alakulógyűlésen megjelent dr. Erdélyi Emil, a marosvásárhelyi helyi csoport alelnöke kinek a marosludasi csoport megalakítása körüli fáradozásaiért jegyzőkönyvileg mondtak köszönetet.

A jószívű emberekhez. Szomorú sorsu asszonyra hívjuk fel azok figyelmét, kiknek szivük van. Messze Oroszországból hozta haza egy orosz fogoly az asszonyt, mint hitese feleségét. Ott hagyta gazdag és előkelő szüleit, ott az egyetlen, amelynek hallgatója volt s idekerült az idegenbe. Férje pár hét előtt elhunyt s a szerencsétlen asszony tíz-hónapos gyermekével egyedül kenyér nélkül marad t. Bármilyen munkát szívesen elfogad, hogy az éhenhalás elől gyermekével együtt megmeneküljön. Segítsen, kinek szive van: munkát adjon ne könyör-adományt. Cím: t a szerkesztőségbe kérünk.

Szamosujváron Cion Vilmánál kapható az Új Kelet.

„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Legszebben csak Czinknél festhet és tisztíthat. Dézsmá-utca 5.

Zsidók, akik hozzánk tartoznak! Kerüljétek a szefard sakterek igénybevételét. Ne vásároljatok húst, husneműeket vagy vágott libákat üzletükben. Rabbitságunk felügyelete alatt nem állanak és gabellát hozzánk nem fizetnek. Elvárjuk minden testvértől, hogy a legodaadóbb támogatásban fog bennünket e nehéz napokban részesíteni és a fentjelzett tilalmat nem fogja átlépni. AZ ELNÖKSÉG.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. A chanuka-ünnepekről szóló tömeges számban érkezett tudósításokat nem közölhetjük, részint helyszűke miatt és mert aktualitásokat veszítették. De a beérkezett tudósításokból örömmel látjuk, hogy az országrész zsidósága a chanuka-napok jelentőségét tisztán látta és a visszaemlékezés fényénél ráeszmélt nemcsak a múltra, hanem azokra a tanulságokra is, amelyekre most az újjáébredés korszakában szükség van. Az előadások és ünnepek e fölismerés jegyében folytak le és kívánatos, hogy más nemzeti emléknepokat is hasonló szellemben ünnepeljenek.

G. Z. Kápolnokmonostor. Nem közölhető. Nemcsak külső fogyatékosai miatt.

M. L. Szilágyosmilyó. A célkitűzés magában is szép és nemes cselekedet, de csak akkor érdemel elismerést, ha a jószándékot nyomon követi a megvalósulás munkája.

L. L. Csikszentsimon. A fölhívás csak a kolozsváriakra vonatkozik, de azért helyesen cselekszik, ha az adóhivatalban is érdeklődik. Az intézkedés országos.

M. M. Magyarzsombor és F. I. géptechnikus. Még pallérozatlanok a versek, de biztatók.

Sch. I. Marosludas. Köszönjük lelkes irását. Alkalom adtán sorát ejtjük.

G. M. Nagyvárad. Még a kísérlet elején tart. Próbálkozzon igénytelenebb lapoknál.

KÖZGAZDASÁG

A dunai hajózás. A nemzetközi hajózás helyzete a Dunán ma még teljesen bizonytalan. Míg a hajózásban a szokásos téli szünet nem állott be, a nemzetközi Dunabizottság védőpáncsával ellátott magyar hajóknak módjukban állott az utódállamok partjait érintve, a forgalmat fentartani. Romániába azonban csak ad hoc járatok voltak fentarthatók, vagyis akkor, amikor kellő számú utas vagy áru állott rendelkezésre és ezek az államok sem támasztottak utlevél és egyéb nehézségeket. A rendszeres személy és teherjáratok megindítása teljesen a kormány által kötendő kereskedelmi illetve hajózási egyezményektől függ, ami annál is sürgősebb, mert még az amerikai döntőbíró által hozott határozatok után sem történt a hajókat de facto birtokba tartó utódállamok részéről valamelyes közeledés s ma még a külföldön lefoglalt magyar hajózási berendezések sorsa is teljesen ismeretlen. Egyébként a rendkívüli enyhe időjárás lehetővé tette a rendszeres járatoknak október végén túl való fentartását, ami a nyugatmagyarországi krízis idején, amikor Magyarországon át egyedül összekötő kapocsként a külfölddel a hajóut szolgált nagy megkönnyítéssel volt.

Csehszlovákia engedélyezte a cellulose kivitelét. Prágából jelentik: A kormány a parafahulladék és cellulose kivitelét szabaddá tette. E cikke kivitelét semmiféle illeték nem terheli és minden mennyiségben kivihető.

Tavasszal megindul a prága-bukaresti légiforgalom. A csehszlovák légiforgalom a tavasszal a Prága-Belgrád-Bukarest vonallal kibővül. A forgalom ezeken a vonalakon — mint Bukarestből írják — 1922 május 1-én fog megindulni. Az idei csehszlovák budget évi hatmillió korona szubvenciót juttat a léghajózási társaságoknak. A csehszlovák állam is elhatározta négy új betonhangár építését.

Mésznitrogént gyártanak Dicsőszentmártonban. Az erdélyi mezőgazdaság, mint ismeretes, erősen érezte egy mésznitrogéngyár hiányát annál is inkább, mert ezt az igen fontos anyagot eddig Romániában egyáltalán nem gyártották. Dicsőszentmártonból jelentik, hogy az ottani „Nitrogén-műtrágyagyár r.-t., amely eddig főleg karbid, oxigén és amoniák termelésével foglalkozott, most üzemet kibővítette és felvette a mésznitrogén gyártását is. A gyár képes lesz Erdély egész mésznitrogén szükségletét kielégíteni, ami kétségkívül nagyban hozzá fog járulni az erdélyi mezőgazdaság fellendüléséhez.

A temesvári „Béga” gőzmalom szerződése az ort. központi irodával a husvétit liszt előállítására. Temesvárról jelentik, hogy az ottani „Béga” (ezelőtt Hungária) Gőzmalom r.-t., szerződést kötött az „Erdély és csatolt területek ort. izr. Központi Irodá”-val a husvétit liszt előállítására vonatkozólag. A „Béga” gőzmalom a husvétit lisztet elsősorban a központi irodákra szállítja, mert kormányengedély alapján fuvardíjkezdményt élvez a CFR. összes vonalain. A szerződés szerint a szállítási engedélyekről és vasúti kocsikról a „Béga” gondoskodik. Rendeléseket az ort. Iroda Beszterce és a „Béga” gőzmalom r.-t. Temesvár, vesznek fel.

Valutapiac:

Table with exchange rates for various currencies: Prága, svájci frank, norvég kor., dán kor., svéd kor., török lira, francia frank, font sterling, dollár, osztr. kor., holland for., lengyel marka, Berlin, Brüsszel, Krisztiania, Kopenhága, Stockholm, Helsingfors, Róma, London, Newyork, Páris, Zürich, Madrid, Bécs, Budapest, Zürich, Newyork, London, Páris, Milanó, Brüsszel, Kopenhága, Stockholm, Krisztiania, Madrid, Buenosayres, Prága, Budapest, Zágráb, Bukarest, Varsó, Bécs, Budapest, Napoleon, Francia, Svájc, Newyork, Belgium, Róma, Prága, Berlin, Bécs.

Főszerkesztő: Dr. FISCHER JÓZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r.-t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz.
Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

NYILTÉR

Alulírottak közhírré tesszük, hogy megvásároltuk Mährer Sándor nagygyenedi épületfa-kereskedést. Felhívjuk tehát Mährer Sándor hitelezőit, hogy fennálló követeléseiket hozzánk 8 nap alatt íkvetlen jelentsék be, mert amennyiben ezen határidő alatt nem tennék meg, úgy későbbi bejelentéseiket nem fogjuk figyelembe venni.

Aiad - Nagygyened, 1922. január 20.

Nussbächer és Schmidt fakeskedők.

(*) E rovatban közöltekért a beküldő felelős.

Pályázat

A tasnádi izr. hitközség egy jó... pályázatot hirdet. Megkivánlatuk, hogy 3 ort. rabbitól... Pályázatok, melyben eddigi működés és csatládi állapot megjelölendő, elnökhöz nyújtandók be. Utóközlés csak a meghívottak terítetik meg. Tasnád, 1922 január 10.

Fischer Károly elnök megbízásából Mord Henrik jegyző.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR

Román Opera

Hétfőn a Buzeanu-társulat turnéja miatt nincs előadás.

Magyar Színház

Szombat d. u. 3-kor: Kaméliás hölgy. (Igen ócsa ifjúsági előadásoknál szokásos helyárrakkal.) Szombat este: Denevér. (Rendes helyárrakkal. Általános bérletiszűnetben.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Stambul rózsája. [52-edszer Olcsó helyárrakkal.]

Vasárnap este: A beoltott Adolár. [Operettújdonosság, 8-adszor. Általános bérletiszűnetben. Rendes helyárrakkal.]

A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

Ma este: Denevér. A diadalmas sikerrel fölevenített Denevér, Straussnak ez a klasszikus értékű operettje kerül színre ma este a magyar színházban. A főszerepeket most is Léway Ilona (Rosalinda), Kolbay (Adél), Kabdebo (Orlovsky herceg), Réthely, Takács, Leówey, Nagy Gyula, Virág fogják játszani. — Kék mazur. Lázás igyekezettel folynak az előkészületek a jövő hét szenzációs színházi eseményéből, a Kék mazurból. Az idei operettműsornak kétségkívül ez lesz a legkiemelkedőbb terméke. A Kék mazur-nak a jövő hét pénteki estéjén lesz az első előadása. Kolbay Ildikó, Sereg Marcsa, Réthely, Berk, Izsó, Leówey, Nagy Gyula, Bálint, Virág fogják a Kék mazur főszerepeit játszani. — Offenbach. Tizennegyedik előadása lesz hétfőn este az idei évad slágeroperettjének, az Offenbach-nak. Különös érdekessége lesz ennek az előadásnak az, hogy Eugénia szerepét először fogja Kolbay Ildikó játszani, aki a legnagyobb kedvvel készül erre a parádés szerepre.

קרן קימת לישראל

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának kimutatása.

I. sz. kimutatás

Table with 2 columns: Adomány neve, Leírás. Includes: 5682 Tebet 1-15-ig (1922 január 1-15-ig) a következő adományok folytak be: Általános adomány 100- Lei, Fadómany 3945.50, Persely 2703.68, Nachla 1215, Templomadomány 737. Összesen: 8704 18 Lei

Általános adomány

Barátos község hozzájárulása 100 lei. 100-

Olajfa adományok

Ligetek

A dicsőszentmártoni zsidók ligetje Megbold. Márton Miksa főrabbi kertje Chanuka-gyűjtés: hozzájárultak dr. Erdős Izor 40, Révész Mór, Rosenfeld Cham, Vértes Albert 20-20, Kasziner Endre 10 lei. Kisebb adományok 241 lei. (Eddig befolyt 1318 lei = 71 fa.) 351- (A dicsőszentmártoni zsidók ligetjébe eddig befolyt 3913 lei = 513 fa.)

„Ezra” F. H. E. ligetje Kolozsvár

Megbold. Izrael Ábrahámné kertje Az „Ezra” F. H. E. Ince Dávid nevére 5 fa, dr. Fried Ábrahám nevére, esküvője alkalmával 2 fa, levelezőlap és más értékekből 2 fa. (Eddig befolyt 838 lei = 40 fa.) (Az „Ezra” ligetjébe eddig befolyt 6338 lei = 225-

Dr. Eisler Mátyás főrabbi ligetje Kolozsvár

Katz Eszter és Edelstein Jehuda kertje Hammer Arje Sole Sándor és neje nevére közszönete fejében 2 fa. (Betelt, befolyt 100 fa.) 50-

Dr. Krémer Ármín kertje

Wertheimer Samuné unokái Jeremiás Ducika és és Neufeld Gyurika nevére 2-2 fa. (Betelt, befolyt 100 fa.) (Dr. Eisler főrabbi ligetjébe befolyt 5040 lei = 538 fa.)

A marosvásárhelyi csoport ligetje

A Wender fiúk kertje Morgenstern Károly Nagyszeben kártyanyeresége 8 fa. (Eddig befolyt 775 lei = 31 fa.) (A marosvásárhelyi csoport ligetjébe eddig befolyt 8724.80 = 824 fa.) 200-

A „Hatikva” Egyesület ligetje Szászrégen

Fixel Vilmos és neje kertje Gidali Jakab gyűjtése: Kollár 50, Gidaly Jakab, Korsuch Izsák 30-30, N. N., Farkas Rózi, Fixel Vilmos, dr. Rosenfeld Salamon, dr. Gidaly Illés, Schwertberg Dávid, Blumenthal Frida, Falk Lili, Ágoston Izsó 20-20 lei. Grün József, Márk Károly, I. I., 10-10 lei. (Eddig befolyt 320 lei = 12 fa.) (A Hatikva ligetbe eddig befolyt 5440 lei = 671 fa.) (Folytatása a holnapi számunkba következik.)

SZŐRME DIVAT KULONLEGES-**DÉRY** SZÜCSMESTERNÉL, STR. MEMORANDULUI SÉGEK NAGYRAKTÁRA (UNIÓ-UTCA) 3. TELEFON INTERURBAN 12-12

Értesítés.

A Mizrahi cluji csoportja folyó hó 22-én, vasárnap délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlést és új tisztikar választását a Chevre Kadisa Szemlédlek-utcai tornyban. A közgyűlésen Notti Márton ur ismertetni fogja a Mizrahi vívmányait a II. országgyűlési konferencián.
Cluj, 1922 január 16-án.

Mózes Elek Weinstein Sámuel
jegyző. elnök.

Gőzfürdő

leljes berendezéssel ellátó.
Érdeklődők forduljanak

Halmi Józsefhez Arad,
Str. Eminescu No. 4. 3117-1

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb rumkompozíciót megrendelheti utánvét mellett 65 lei kilogrammokra ártan

Glück Henrik
Oradea-Mare (Naggyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74. 1294

Husvételi liszt

örlése a Bánáti „Sarolta“ műmalomban
Rosenberg Adolf-nál
Merczifalván

Január 15-én a temesvári és aradi orth. rabbik felügyelete alatt megkezdődik. — Liszt rendelést a legolcsóbb napi árban felvesztünk.

Bánáti „Sarolta“ Műmalom
Rosenberg Adolf
Merczifalva 3074-1

**A bécsi divat saion-
ujdonságai megérkeztek**

Női divat különlegességek
nagy választékban, szolid árak, finom anyagok 1267

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza CLUJ,
PIATA UNIRII No. 12.

Minden házbán fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen pávatoll-, vatta-, lószőr- és gyapju-tisztítása, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben 1252 gyorsan és pontosan vállalok. Raktáron tartok kész párnákat és tollat. Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!
Stern Salamon Kossuth L.-u. 10.

I. rendű	קשר	marhahus Lei	8:--
II. " "	קשר	" " "	6:--
Növendékhus	קשר	" " "	6:--
Szopóborju	קשר	" " "	10:--

Lebovits Testvérek húscsarnok

Cluj, Piata M. Viteazul 37. v. (Széchenyi-tér).

Világeikk!

**Luxor's
Coron Blue**

Meszeléshez és kékitéshez nélkülözhetetlen angol kocka: I-a minőség. 1 láda 32 csomag. 10 csomag 1/4 és 10 csom. 1/2-es. 192 drb. 20 lei beküldése ellenében postán franco küld a

„LUXOR“ vegyszertgyár, Cluj,
Telegram: „Luxor“, Cluj, Tel-fon 12-97.
Engros engedmény. 1295

Ingyen

héber iskolai naptárt kap, aki 3 lei értékben vásárol a

„Safrut“ — ספרות

könyvkereskedésben (Wesselényi-u. és Szép-u. sarok) Legújabbban megjelent iskolai héber faliképek:

היות ו, היות II, עופות, היות, היות, ספרות ומשחקים

Az eddig összesen megjelent 18 kép még kapható drbként 15 leiért.

Ujrafoncsorozás!

Péchy és Társa

Finntükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tüköráru gyár

üzemét ORADEA-MARE (Naggyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: 1270 Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

A Temesvári Gyapjuipar Rt.

kolozsvári fióküzletében: Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 24.

eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek

Engros és endetaif!

1302 Harisnyaáruk engros!

Nagymennyiségű lámpaár, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Ditmár-féle lámpaár érkezett.

DEUTSCHRI.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Naggyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldia-utca) 4.

TELEFON 71.

1268

Pontos és szolid kiszolgálás.

Gutfried és Herskowitz

Oradea-Mare — Naggyvárad
Piata Unirei 12.

1289

Erdély legnagyobb és leszolidabb importőrei. Állandó gyári lerakat Chemnitz-i kötött-szövött árukban, ugymint horgolt nyakendők, mindennemű harisnyák, szvetterek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D. M. C. cernák és pamutokban.

Megrendeléseiket postán eszközölnk.

Tungsrám Villamosság Rt. Cluj, Kómálalja-utca 25. Telefon 201. 1281

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Perfekt gyors és gépirót keres azonnali belépésre az Uj Kelet szerkesztőségére. Jelentkezni lehet délelőtt 11-től délután 6-ig Calea Regele Ferdinand 48.

Kilenc éves fiam és hét éves leányom mellé franciá, német nevelőnőt keresek. Ajánlkozások a fizetési igény megjelölése mellett Frattí Pollák-cég címére Caransebes intézendők. 3126-I

Zsidó vallású 22 éves fűszerkereskedőségét állást keres. Beszél román, német, franciá, magyar nyelvet. Cím Weisz Mór, Cluj, Kriza-u. 18.

75 százalékos vasúti kedvezményem van, utazói állást akármilyen. de leginkább cipőszakmában kívánok. Cím: Pechy és Fried Herman részére Máramarossziget, Főter 6. 3150-I

Férjhez adnám intelligens izraelita hugomat berendezett lakással, keletgyével és hozománygyal, csakis intelligens 30-45 éves izraelita uriemberhez. Teljes című levelek az alábbi címre küldendők: F Sándorné. Nagyvárad. Szaniszló-utca 15. szám,

Jó házból való idősebb leány házvezetőnőnek ajánlkozók. Cím Ballabán Róza, Palota-Ilva Marostordamegye.

Utazó román és német nyelvtudással Orománia és Bánát vidékére felvétetik. Róth Géza essencia és likörgyár Satu-Mare (Szatmár). 3146-I

Jókarban levő mozijégy egy láda mozijégyel eladó Róth Dezső Barátka.

Uj, rövid zongora Lauberger bécsi, elsőrendű dupla pedáus eladó. Érdéklődni Fraternitátsnyomda, Honvéd-u. 16. Telefon 4-55.

Eladó egy szalon garnitúra, egy nagy álló tükör és egy női íróasztal székekkel. Cím Majális-u. 2.

Férjhez adnám teljes berendezéssel rendelkező, háztartással bíró fiatal, olvált asszony leányomat egy kis gyermekkel 32-40 éves izraelita nyomdászhoz, kit társul vennék. Leveleket teljes cím és fényképpel a kiadó továbbít. „Nyomda” jeligére.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóblank. Állandóan nagy készlet késznyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is szállítjuk. — Jelenlegi talp és Boeskor ára 65-70 lel. — vagonfény 5 százalékos kedvezmény. SÁMSON BÖRGYÁR, Gyufagyár-utca 1 — Győr-Áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 3-86 - lakás 3-87 1278.

Jól és olcsón vásárolni csak a 1303
Feiner Testóerek engros és endetail áruraktárában lehet Cluj, Calea Regele Ferd. (Wesselényi-u.)

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenopoi (Szappan-u. elején)

Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden szakmába vágó munkák elkészítését, alakitását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás. 1273

2-13 TELEFON TELEFON 2-13

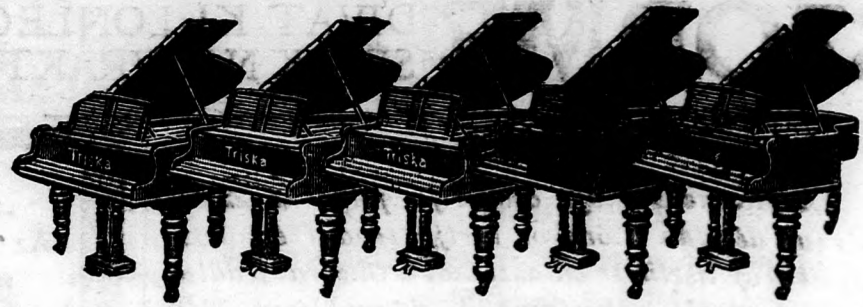
Hölgyek figyelmébe!
Megnyit! SALON DE PARIS Megnyit!
Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondulás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacre frizettek, hajfonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2. 1284

Erdélyben legolcsóbban
a cluj (kolozsvári)
Nagy Áruházban
vásárolhat rövid-, papír-, kötött és norinbergi árukat
Piata M. Vitezul 40. sz. a. Telefon 494.
Vidéki levélbel megrendeléseket postán pontosan eszközöl és meg nem felelő árut visszacserél!

TRISKA J.

zongora nagyraktára

elvállalja egy angol, mint bécsi szerkesztő zongorák megrongált vagy hiányzó alkatrészek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. Bartha Miklós-utca 14. Uj zongorákraktáron. Telef. 419.

Szörme bundákban és különféle
szőrmékben

nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk

S. Eisenstädter & Co. 1297
szücs, szörmeáruháza Cal. Vict. (v. Kosuth Lajos-u.) 2. Telefon 1-49.

GANZ

villamossági részvénytárs. üzemvezetősége:

Piata M. Vitezul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.) 1280

Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telef. 403 1280

KRISTÁLY

Fest, tisztít. TELEFON 500,11-21.

Gyermekjátékokot,

kötött-, rövidárut, porcellán, üveg és ajándéktárgyakat legolcsóbban

Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél

Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 13 sz. — vásárolhat 1274

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban.

ORT. ÉTTEREM Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szakszerint vállalom, szolid és pontos kiszolgálással

Gajzágó Márton
Cluj, Mintzsi-u. 5. (Óvár.) 1285

Haas Lipót

Linoleumraktára átköltözött Str. Universitate (Egyetem-utca) 1. szám alá. 2928-I

Nagy választék padló bevonáshoz szükséges linoleumban, szövetszőnyegeken, viaszos vászon, gumiarúk, esőkabátok zelluloidárúk, torna- és sárcipők, reggeli papucskok, fésűk, játékszerek stb.

Saját gyártmányu, mirtus
menyasszonyi koszorúk

és csokrok nagy választékban himzett és sima menyasszonyi fátolok jutányos árban kaphatók **Dávid L. Str. Motiamu** (Forray-utca) 3. Arad. 3144-I

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77. Kereskedőknek árkedvezmény!

Lapkihordó

asszonyok felvételnek a kiadóban

Kereskedők figyelmébe!

Nagyobb mennyiségű
D.M.C.

fehér és színes, minden számban érkezett
Feuersten és Löwi
cégnél, Cluj, Strada Regina Maria 12. (v. Deák Ferenc-u.)

ÉTTEREM

Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

A kormány engedélye alapján, „Erdély és a csatolt területek orth. izr. Központi Iroda” felügyelete alatt a **Timisoarai „Bega”** (ezelőtt „Hungária”) **Gőzmalom Rt., Timisoara** (Temesvár) a

HUSVÉTI LISZT

kizárólagos előállításával bizott meg. — Sürgős rendelkezések vagy közvetlenül a Központi Irodához, Bistrita, vagy a „Bega” Gőzmalom Rt. igazgatóságához, Timisoara, intézendők. — Szállítási engedélyről és vagonokról a „Bega” Gőzmalom Rt. gondoskodott. — Kormányrendelet értelmében a timisoarai „Bega” Gőzmalom Rt. liszt-szállítmányait külön kedvezményes fuvardíjtétel mellett eszközöltetnek. 3142-I